

Franciszek Dąbrowski (1904-1962)

Notka biograficzna

Franciszek Dąbrowski urodził się 17 kwietnia 1904 r. w Budapeszcie. Jego ojciec, Romuald, jako oficer w stopniu porucznika służył wówczas w armii austro-węgierskiej. Jego matka, Elżbieta, pochodziła z arystokratycznej rodziny Brulików. Naukę rozpoczął w 1910 r. szkole ludowej w Budapeszcie, a kontynuował w Wiedniu. Szkołę średnią (gimnazjum realne) w Ems ukończył już w czasie trwania pierwszej wojny światowej. Po rozpadzie Austro-Węgier i odzyskaniu przez Polskę niepodległości wraz z rodzicami powrócił do rodzinnego kraju, do Krakowa, gdzie wstąpił do Korpusu Kadetów Nr 1 (rodzaj szkoły oficerskiej) w Łobzowie (dziś północno-zachodnia część Krakowa). Jako kadet-ochotnik wziął udział w wojnie polsko-rosyjskiej 1920 r. W 1921 r. Korpus przeniesiono do Lwowa. Tam Fr. Dąbrowski zdał maturę. Przyjęty do Szkoły Podchorążych w Warszawie. Po promocji 1 lipca 1923 r. na pierwszy stopień oficerski podporucznika otrzymał przydział do 3. Pułku Strzelców Podhalańskich w Bielsku, na stanowisko dowódcy plutonu. W 1924 r. przeszedł półroczne szkolenia w Centralnej Szkole Strzelniczej w Toruniu w zakresie obsługi broni maszynowej. Z dniem 1 lipca 1925 r. awansowany do stopnia porucznika oraz mianowany dowódcą kompanii. W marcu 1931 r. przeniesiony do batalionu szkolnego podchorążych piechoty w Biedrusku. We wrześniu 1932 znajdował się w dyspozycji szefa Departamentu Piechoty Ministerstwa Spraw Wojskowych. Pod koniec roku przydzielony do 29 pułku piechoty w Kaliszu na stanowisko dowódcy plutonu. 27 czerwca 1935 r. awansowany do stopnia kapitana ze starszeństwem wstecznym z dniem

Westerplatte 1939 r. kpt. Fr. Dąbrowski - trzeci od prawej

1 stycznia 1935 r. Dalszą służbę pełnił jako dowódca kompanii. Jako kawaler i specjalista broni maszynowej przeniesiony do służby w Gdańsku, w Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Trafił tam 6 grudnia 1937 r. i objął stanowisko zastępcy komendanta (wówczas był nim mjr Stefan Fabiszewski). Podczas obrony Westerplatte, jako zastępca dowódcy Składnicy oraz dowódca oddziału wartowniczego, kierował działaniami obronnymi.

Po kapitulacji trafił do niewoli. Wpierw 9 września 1939 r. trafił do oficerskiego obozu przejściowego w Riesenburgu (Prabuty), skąd przeniesiono do Oflagu XVIII A Lienz (nr obozowy 1778), a następnie 31 maja 1940 do Oflagu II C w Woldenberg (Dobiegniew), gdzie spędził resztę wojny.

Uwolniony wraz z grupą Wschód w majątku Deetz (Dziedzice) w dniu 30 stycznia 1945 r. przez oddziały Armii Czerwonej, a w dwa tygodnie później, 14 lutego 1945 r. stawiał się do punktu PCK w Warszawie prosząc o pomoc w dotarciu do Krakowa. Na własną prośbę powrócił do czynnej służby wojskowej i 30 lipca 1945 r. objął stanowisko dowódcy plutonu oficerskiego w kadrowym załączku nowej polskiej Marynarki Wojennej, Pierwszym Samodzielnym Morskim Batalionie Zapasowym (SMBZ).

Zweryfikowany w stopniu majora, otrzymał stopień równorzędnym w marynarce wojennej – komandora podporucznika. Po przekształceniu SMBZ w Szkolny Pułk Marynarki Wojennej

mianowany szefem sztabu. Od początku 1946 r. dowódca Kadry Marynarki Wojennej.

1 stycznia 1947 r. awansowany do stopnia komandora porucznika. W marcu 1947 r. przeniesiony na stanowisko komendanta ośrodka szkolenia MW w Ustce. 10 grudnia 1949 r. mianowany szefem Biura Dowódcy Marynarki Wojennej w Gdyni.

W związku z obustronnym zapaleniem płuc 15 grudnia 1949 zostaje skierowany na leczenie do przeciwgruźliczego sanatorium

wojskowego w Otwocku, gdzie leczył się aż do 29 września 1950 r. W związku z długotrwałą chorobą i brakiem możliwości objęcia stanowiska szefa Biura Dowódcy MW, przeniesiony do dyspozycji Departamentu Personalnego Ministerstwa Obrony Narodowej. W lipcu 1950 r. wojskowa komisja lekarska orzekła całkowitą niezdolność do pełnienia służby i 28 września tr. został przeniesiony w stan spoczynku.

Wraz z żoną i córką przeniósł się do Krakowa. W następnym roku, tj. 1951 roku, od lutego do sierpnia ponownie na leczeniu sanatoryjnym, tym razem w Wodzisławiu Śląskim.

Po zakończeniu kuracji zatrudnił się w charakterze kasjera w Klubie Międzynarodowej Książki i Prasy. Dorabia jako tłumacz tekstów z języka węgierskiego, również pracą chałupniczą. W 1953 r. ponownie na leczeniu sanatoryjnym.

Po wydarzeniach październikowych 1956 r. udało mu się zatrudnić w Nowohuckim Przedsiębiorstwie Transportowym Budownictwa „TRANSBUD”.

Na początku 1962 r. podupadł na zdrowiu i trafił do krakowskiego szpitala. Tam nagle zmarł 24 kwietnia 1962 r. Uroczyscie w asyście wojskowej pochowany w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie (Kw. LXVII, R. pld 1, M 4).

Rodzina: żona Helena Dąbrowska (7 października 1911-3 sierpnia 1962), dzieci: Elżbieta, Aleksander Cichowicz (przybrany syn).

Współzałożyciel i aktywny członek Związku Obrońców Westerplatte, organizacji wchłoniętej później przez Związek Bojowników o Wolność i Demokrację (Sekcja Westerplaczyków w Zarządzie Okręgowym ZBoWiD w Gdańsku).

Od 21 maja 1998 r. honorowy obywatel miasta Gdańska.

Odznaczenia: Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918–1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Srebrny Krzyż Zasługi (1939), Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari (1945), Medal Zwycięstwa i Wolności 1945, Medal za Odrę, Nysę, Bałtyk, Odznaka Grunwaldzka (1946), Złoty Krzyż Zasługi (1946).

Opracowali: dr. Jarosław Tuliszką we współpracy z Wojciechem Samólem (Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku) na podstawie:

Dróżdż K.H., Walczyli na Westerplatte. Badania nad stanem liczbowym załogi Wojskowej Składnicy Tranzytowej we wrześniu 1939 roku, Oświęcim 2017;

Górniewicz-Kurowska Stanisława, Westerplaczy. Losy Obrońców Wojskowej Składnicy Tranzytowej, Wydanie II poszerzone i poprawione, Gdańsk 2012;

Westerplatte. Zebrał, opracował i wstępem opatrzył Zbigniew Flisowski. Warszawa 1978.

Roczników Oficerskich 1923, 1923, 1932 oraz 1935-1939

oraz wybranych teczek personalnych z: Centralnego Archiwum Wojskowego w Warszawie, Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie, Archiwum Państwowego w Gdańsku oraz Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej.

Fot. MWW

Gdańsk, w maju 2022